

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (۱۶):
تبصره «۸» حوزه آموزش، پژوهش و فرهنگ

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۲۰۲۰۳

کد موضوعی: ۲۷۰

دوره دوازدهم - سال اول

ثبت: ۲۳۵

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور (۱۶): تبصره «۸» حوزه آموزش، پژوهش و فرهنگ

نام دفتر: مطالعات فرهنگ و آموزش

تهیه و تدوین کنندگان: حسین نصیری، سید علی محسنیان، سعید شفیعا، حامد سهرابی، ریحانه رحمانی پور، محمد صادق عبداللهی، رضا مستمع، سینا عصاره نژاد، عبدالرحیم قاسمی نژاد، آسیه ارحامی همکاران: محمد برزگر خسروی و یحیی مزروعی ابیانه، مهتاب قره‌خانلو، سهیلا خردمندنیا (دفتر مطالعات انرژی، صنعت و معدن)، مبین حاجی حسنی، سینا شامخ، محمد محمد شیرازی، محمد امین گزار، محمدتقی ضرغام افشار
ناظر علمی: موسی بیات

واژگان کلیدی:

۱. تبصره «۸»
۲. لایحه بودجه ۱۴۰۴
۳. فرهنگ
۴. پژوهش و آموزش

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۳/۸/۱۰

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۸/۱۹

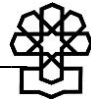
به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده.....
۱	۱. مقدمه
۳	۲. احکام غیربودجه‌ای تبصره «۸».....
۵	۳. ارزیابی کارشناسی تبصره «۸».....
۱۷	۴. جدول تفصیلی اعتبارات بند «ث» تبصره «۸».....
۱۹	۵. پیشنهادات الحاقی به تبصره «۸».....
۲۲	۶. جمع‌بندی.....
۲۲	منابع و مآخذ.....

فهرست جداول

۴	جدول ۱. احکام غیربودجه‌ای تبصره «۸» لایحه بودجه ۱۴۰۴.....
۵	جدول ۲. ارزیابی کارشناسی تبصره ۸ لایحه بودجه ۱۴۰۴ و ارائه پیشنهادات اصلاحی.....
۱۷	جدول ۳. جدول تفصیلی اعتبارات بند «ث» تبصره «۸».....
۱۹	جدول ۴: پیشنهادات الحاقی لایحه بودجه ۱۴۰۴.....

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (۱۶): تبصره «۸» آموزش، پژوهش و فرهنگ

چکیده

تبصره «۸» لایحه بودجه ۱۴۰۳ در خصوص آموزش، پژوهش و فرهنگ است که ۴ حکم در خصوص آموزش و پژوهش و ۳ حکم فرهنگ است. هر چند موضوعات فوق به واسطه‌ی بین بخشی بودن، در سایر تبصره‌های لایحه بودجه نیز وجود دارد.

در این گزارش بررسی کارشناسی بندهای تبصره «۸» صورت گرفته است و در ادامه با تأکید بر قانون برنامه هفتم پیشرفت، پیشنهادات اصلاحی و الحاقی با جهت گیری به این سند ارائه گردید. لازم به ذکر است نزدیک به ۲۰ درصد احکام تبصره «۸» فاقد ماهیت بودجه‌ای است و از ظرفیت‌های این لایحه برای ارائه برش برنامه هفتم پیشرفت به‌خوبی استفاده نشده است. در ادامه پیشنهادات الحاقی و اصلاحی برای برطرف‌سازی این وضعیت ارائه گردید. کلیدی‌ترین اصلاح مرتبط با بند «ث» تبصره «۸» است که به‌دلیل تعدد حوزه‌ها و دستگاه‌های اجرایی دریافت‌کننده‌ی اعتبار از این حکم، مبتنی بر برنامه هفتم پیشرفت، تقسیم اعتبارات دارای نظام معناداری از برش برنامه هفتم گردید.

۱. مقدمه

فرهنگ از مباحث تعیین‌کننده در مدیریت کلان بخش‌های مختلف جامعه می‌باشد. به عبارتی می‌توان گفت مجموعه متغیرهای تعیین‌کننده در نظام فرهنگی هر جامعه عامل تنظیم‌گر در پیشبرد اهداف دیگر نظامات اقتصادی، سیاسی و اجتماعی و بستر هر گونه رشد و تحول و پیشرفت می‌باشد. تغییر رویکردهای کلان در برنامه‌های توسعه جهانی و جابجایی تمرکز از توسعه اقتصادی به توسعه انسانی با هدف‌گذاری بر تحولات فرهنگی و اجتماعی نیز نشان از تغییر الگوی برنامه‌ریزی در سطوح کلان دارد. در واقع ابعاد فرابخشی فرهنگ به‌طور مستقیم در پیشبرد اهداف بخشی دیگر حوزه‌ها اثرگذار است و همین امر این الزام را ایجاد می‌کند که برنامه‌ریزی در حوزه فرهنگ در دو سطح «فرهنگ برای فرهنگ» و «فرهنگ برای دیگر نظامات» صورت گیرد.

جاری‌سازی این رویکرد باید به طور مشخص در دو قانون کلیدی برنامه‌های توسعه و قوانین بودجه سنواتی که مسیر حرکت کشور را تعیین می‌کنند نمود داشته باشد و این دو قانون که نسبت طولی با یکدیگر دارند نیز باید نسبت منطقی از حیث موضوعات و مسائل پرداخته شده در آن داشته باشند.

مسئله محور بودن برنامه هفتم پیشرفت و تعیین اهداف کمی و کیفی در حوزه‌های مختلف بخش فرهنگ نشان از حرکت به سمت جایابی درست فرهنگ در اسناد پیشرفت کشور دارد. هر چند در این برنامه نیز فرهنگ برای دیگر نظامات کمتر مورد توجه قرار گرفته است اما تلاش شده فرهنگ برای فرهنگ عینی تر و عملیاتی تر تعریف گردد. لایحه بودجه ۱۴۰۴ اولین بودجه پس از تصویب قانون برنامه هفتم پیشرفت می‌باشد که باید با توجه به این برنامه جهت‌گیری‌های آن تغییر کرده و در راستای اجرایی سازی برنامه هفتم پیشرفت ساماندهی یابد. لذا با توجه به تأکید بر برنامه محوری در همه برنامه‌ریزی‌های خرد و کلان کشور و اهتمام جدی بر اجرایی‌سازی برنامه هفتم پیشرفت تعیین نسبت لایحه با این برنامه (و به طور خاص فصول مربوط به فرهنگ) دارای اهمیت می‌باشد. این در حالی است که علی‌رغم اینکه در سایر احکام و تبصره‌ها جای پای از پیشنهادات فرهنگی وجود دارد اما در تبصره «۸» لایحه مذکور که با موضوع «آموزش، پژوهش و فرهنگ» تنظیم شده، بخش تقلیل یافته‌ای از فرهنگ مورد توجه قرار گرفته است.

از سوی دیگر ماده (۱) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۰۶/۰۱ در تعریف «قانون بودجه کل کشور» بیان می‌دارد: «بودجه کل کشور، برنامه مالی دولت است که برای یک‌سال مالی تهیه و حاوی پیش‌بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار و برآورد هزینه‌ها برای انجام عملیاتی که منجر به نیل سیاست‌ها و هدف‌های قانونی می‌شود» [۱]. در واقع نوع بودجه‌ریزی در قوانین بودجه سنواتی رویکرد دولت‌ها و اولویت‌های برنامه‌ای آنها را نشان می‌دهد. اما آنچه تا به امروز در برنامه‌ریزی‌های کلان دیده می‌شده است، حمایت دولت‌ها از بخش فرهنگ به منظور ایفای نقش تنظیم‌گری و ایجاد بسترهای مناسب توسعه فرهنگی بوده است. که البته در لایحه پیشنهادی باید این موضوع مورد بررسی قرار گیرد.

بررسی احکام مرتبط با «فرهنگ برای فرهنگ» نشان می‌دهد که این موضوع در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ ذیل چند تبصره بوده به این نحو که در بند «و» تبصره «۹» حداقل یک درصد (۱٪) از اعتبارات هزینه‌ای (برای شرکت‌های دولتی اعم از مستلزم ذکر نام یا تصریح نام و توسعه‌ای از بودجه جاری) خود را (به‌استثنای فصول ۱، ۴ و ۶) برای ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و جهاد، در بند «ه» تبصره «۹» نیز یک درصد (۱٪) از هزینه شرکت‌های دولتی را برای هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی و در بند «ح» تبصره «۹» کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند یک درصد (۱٪) از اعتبارات هزینه‌ای خود را (به‌استثنای فصول ۱، ۴ و ۶) در موضوعات مربوط به حوزه زنان هزینه نمایند. اما همه این موضوعات در قانون بودجه ۱۴۰۳ ذیل بند (ب) تبصره «۱۳» با موضوع هزینه کرد یک درصد اعتبارات جاری شرکت‌های دولتی در بخش فرهنگی تجمیع و به تصویب رسید.

این الگوی برنامه‌ریزی منطبق بر الگوی «فرهنگ برای دیگر نظامات» است. به‌گونه‌ای که هر دستگاه بخشی از اعتبارات خود را باید برای ارتقای فرهنگ عمومی در حوزه خود هزینه نماید. در واقع می‌توان گفت الگوی عملیاتی در قوانین بودجه ناظر به بهره‌مندی دیگر نظامات از فرهنگ است اما اهداف قید شده در قانون ناظر به خود فرهنگ است و از هر دستگاه خواسته شده تا درصدی از اعتبار خود را برای هزینه در بخش فرهنگ به دستگاه دیگری بدهد. همین امر منجر به اجرایی سازی احکام مورد نظر به تقلیل یافته‌ترین حالت ممکن شده است.

در لایحه بودجه ۱۴۰۴، منابع بخش فرهنگ به نوعی از ظرفیت مردمی و شرکت‌ها در نظر گرفته شده است. به نوعی می‌توان گفت فرهنگ درصد ناچیزی از منابع دولتی را به خود اختصاص داده است و این موضوع در سنوات آینده بخش فرهنگ را با معضلات جدی روبرو خواهد کرد.

لذا با توجه به اینکه ارزیابی پیش از اجرای سیاست، ارزیابی حین اجرا و ارزیابی پس از اجرا، سه گونه ارزیابی است [۳] که ارزیابی پیش از اجرا، به قانون‌گذار کمک می‌کند تا در چارچوب ارزش‌ها، معیارها و ضوابط از پیش تعیین‌شده، به برآورد برنامه پیشنهادی در چارچوب این امور و به ضعف‌ها و قوت‌های آن در نسبت به اهداف ترسیم‌شده توسط آن‌ها، بپردازد. ارزیابی بخش فرهنگ لایحه پیشنهادی نشان می‌دهد، دو اشکال ذکر شده که انطباق حداقلی لایحه بودجه با قانون برنامه هفتم پیشرفت و عدم اختصاص منابع دولت به بخش فرهنگ می‌باشد، می‌توان میزان اجرایی سازی احکام فرهنگی در قانون برنامه هفتم پیشرفت در ۴ ساله آینده را کمتر از قبل پیش‌بینی نمود.

به هر حال در گزارش پیشرو تلاش خواهد شد تا به ارزیابی میزان همخوانی احکام مربوط به حوزه فرهنگ در این لایحه با مواد برنامه هفتم پیشرفت در حوزه مزبور، به‌عنوان مهم‌ترین چارچوب برنامه‌ریزی و قانونگذاری کوتاه‌مدت کشور پرداخته شود تا بتوان مبتنی بر این ارزیابی و ارائه پیشنهاداتی الحاقی و اصلاحی، مقدمات تصویب قانون بودجه منسجم‌تر و کارآمدتری را برای سال ۱۴۰۴ رقم زد.

۲. احکام غیربودجه‌ای تبصره «۸»

منظور از احکام غیربودجه‌ای، در ماده (۱۸۲) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس بیان شده است که طبق آن، «فقط احکامی قابل درج در ماده واحده است، که اثر مستقیم بر منابع یا مصارف بودجه دارد، یا برای تأمین مالی بخشی از وظایف قانونی دولت از جمله گسترش سرمایه‌گذاری، حمایت از اشتغال و ازدواج، ترویج فرزندآوری و تأمین مسکن نیازمندان از محلهایی غیر از بودجه عمومی دولت، در نظر گرفته شده‌باشد». یکی از مهم‌ترین خصوصیات احکام بودجه‌ای این است که دقیقاً در راستای بودجه و مشخص سازی وضعیت درآمدها و هزینه‌ها تدوین شده باشد. بررسی ۷ بند از تبصره «۸» لایحه بودجه ۱۴۰۴ نشان می‌دهد که دو بند دارای این ایراد اساسی به شرح جدول ۱ می‌باشند.

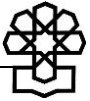
جدول ۱. احکام غیربودجه‌ای تبصره «۸» لایحه بودجه ۱۴۰۴

پشتوانه قانون دایمی	متن حکم	آدرس حکم
در راستای اصلاح تبصره «۲» ماده واحده قانون ممنوعیت به‌کارگیری بازنشستگان مصوب ۱۳۹۵	شناسه بودجه‌ای (۷۰۹۶) پ با رعایت بند «الف» ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت، وزارت آموزش و پرورش در صورت نیاز مجاز است نسبت به به‌کارگیری معلمان بازنشسته تا ۲۴ ساعت در هفته به‌صورت حق تدریسی اقدام نماید.	بند پ تبصره «۸»
در راستای تنظیم‌گری مجدد بند «ت» ماده (۱۷) قانون جهش تولید دانش‌بنیان مصوب ۱۴۰۱	(شناسه بودجه‌ای ۷۰۹۷۰) ج در اجرای بند «ت» ماده (۱۷) قانون جهش تولید دانش‌بنیان و استفاده از ظرفیت سازمان‌های توسعه‌ای در تأمین مالی طرح‌های دانش‌بنیان، سازمان‌های توسعه‌ای مجازند با رعایت قوانین و مقررات پس از فراخوان عمومی در طرح‌های فناوری مصوب شورای راهبری فناوری‌ها و تولید دانش‌بنیان در حوزه صنایع پیشرفته با فناوری بالا مطابق با فهرست کالاها و خدمات دانش‌بنیان در کلیه مناطق کشور به سرمایه‌گذاری مشترک با شرکت‌های خصوصی به‌ویژه شرکت‌های دانش‌بنیان اقدام کنند	بند ج تبصره «۸»

مأخذ: نگارنده

۱ ماده واحده - از تاریخ ابلاغ این قانون ، به کارگیری افرادی که در اجرای قوانین و مقررات مربوطه بازنشسته یا باخرید شده یا بشوند ، در دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/ ۷/ ۸ و کلیه دستگاه‌هایی که به نحوی از انحاء از بودجه عمومی کل کشور استفاده می کنند ، ممنوع می باشد. ... تبصره ۲ - دستگاه‌های موضوع این قانون در صورت لزوم می توانند از خدمات بازنشستگان متخصص با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر به صورت پاره وقت و ساعتی استفاده کنند . حداکثر ساعات مجاز برای استفاده از بازنشستگان ، یک سوم ساعات اداری کارمندان رسمی است و حق الزحمه این افراد متناسب با ساعات کاری آنها حداکثر معادل یک سوم کارمندان رسمی همان شغل تعیین و پرداخت می شود.

۲. ت - سازمان های توسعه ای مجازند در طرح‌های فناورانه مصوب شورای راهبری فناوری ها و تولیدات دانش بنیان به صورت مستقیم یا از طریق بازار سرمایه و یا به صورت غیرمستقیم از طریق عاملیت صندوق نوآوری و شکوفایی و با رعایت قوانین و مقررات مربوطه و در چهارچوب قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی سرمایه گذاری نمایند .

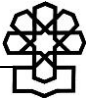
۳. ارزیابی کارشناسی تبصره «۸»

مبتنی بر اظهار نظر کارشناسی حول تبصره «۸» لایحه بودجه ۱۴۰۴، جدول ۲ تدوین شده است. با بررسی کارشناسی احکام فوق، متن پیشنهادی برای اصلاح احکام تبصره «۸» پیشنهاد گردید:

جدول ۲. ارزیابی کارشناسی تبصره ۸ لایحه بودجه ۱۴۰۴ و ارائه پیشنهادات اصلاحی

آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
تبصره «۸» بند «الف» (شناسه بودجه‌ای ۷۰۹۴۱)	الف- به دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزشی و پژوهشی دولتی و پارک‌های علم و فناوری وابسته به وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و قوه قضائیه (دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری) اجازه داده می‌شود ضمن رعایت اساسی نسبت به تجمیع املاک خود از جمله از طریق عقود معتبر حقوقی یا تهاتر و عندالزوم مشارکت با بخش غیردولتی و متأهلین و ساختمان‌های مورد نیاز در پردیس‌های اصلی با تصویب هیئت‌امنا و رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام کنند.	این بند که با اندکی تغییرات نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳ تکرار شده است، با هدف کاهش هزینه‌های نگهداری، ارائه خدمات آموزشی، پژوهشی و رفاهی همچنین تسهیل و کاهش بار هزینه‌های جانبی مانند ایاب و ذهاب و افزایش بهره‌وری پیشنهاد شده است. این بند برای بسیاری از دانشگاه‌های کشور (مانند دانشگاه علامه طباطبایی، خواجه نصرالدین طوسی، دانشگاه پیام‌نور و...) که هم اکنون دانشکده‌ها و مراکزی متفرق دارند می‌تواند بسیار مفید باشد. لیکن دو نکته در این متن به شرح زیر وجود دارد. - با توجه به اینکه دانشگاه‌ها قوانین و مقررات مخصوص به خود را دارند و اساساً مشمول قوانین و مقررات عمومی نمی‌شوند، ضروری است که در متن حکم این موضوع صراحتاً لازم را داشته باشد. - حدود و ثغور مشارکت با بخش غیردولتی نامعلوم است لذا به دلیل عدم تعیین ضابطه و چهارچوب، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی و به دلیل عدم شفافیت مغایر بند ۱۳ سیاست‌های کلی نظام اداری به نظر می‌رسد. نظر به مسائل و اثرات حقوقی متعدد مشارکت با بخش خصوصی در حقوق عامه و فقدان قانون در این خصوص (لایحه مشارکت عمومی-خصوصی)، اجازه مقرر در این بند با وجود تصریح بر قید با رعایت قوانین و مقررات، رافع ایراد به نظر نمی‌رسد.	الف- به دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزشی و پژوهشی دولتی و بوستان(پارک)های علم و فناوری وابسته به وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و قوه قضائیه (دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری) اجازه داده می‌شود ضمن رعایت اصل پنجاه و سوم (۵۳) قانون اساسی نسبت به تجمیع املاک خود از جمله از طریق عقود معتبر حقوقی یا تهاتر و عندالزوم مشارکت با بخش غیردولتی جهت احداث خوابگاه‌های مجردین و متأهلین و ساختمان‌های مورد نیاز در پردیس‌های اصلی با تصویب هیئت‌امنا و رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام کنند.

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
	<p>- به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای، شائبه مغایرت با اصل ۵۲ قانون اساسی دارد و از حیث نداشتن ماهیت بودجه‌ای، طبق بند الف ماده ۱۳ قانون برنامه هفتم، محل ایراد است که طبق ماده ۱۸۲ آیین‌نامه داخلی مجلس، قابل بررسی در ضمن بودجه نیست.</p> <p>- استفاده از واژه غیرفارسی پارک مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است و پیشنهاد می‌شود بجای آن از بوستان استفاده شود.</p>		
<p>ب- صددرصد (۱۰۰٪) وجوه اداره شده پرداختی از محل بازپرداخت وام‌های شهریه دانشجویی از سال ۱۳۸۵ تا سال ۱۴۰۳ به خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود. وجوه مذکور تا سقف ۵۰ میلیارد (۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به صندوق‌های رفاه دانشجویی به‌عنوان کمک، جهت افزایش منابع مالی صندوق‌های مزبور اختصاص می‌یابد تا بر اساس اساسنامه مصوب، برای پرداخت وام شهریه و وام کمک هزینه تحصیلی به دانشجویان دانشگاه‌های دولتی و دانشگاه آزاد اسلامی بر اساس سرانه دانشجویی به مصرف برسد.</p>	<p>این بند جزء احکام بودجه‌ای است که در بودجه‌های سنواتی مکرراً آمده است.</p> <p>در این خصوص باید گفت: کل اعتبار وجوه اداره شده صندوق‌های رفاه دانشجویان تا ۱۳۹۵ به‌عنوان آخرین سال، حدود ۸۰۰ میلیارد تومان بوده است. بازپرداخت این منابع از سوی دانشجویان از سال ۱۳۹۸ تا پایان سال ۱۴۰۲ به‌طور کامل محقق شده‌است. یعنی از سال ۱۳۹۵ هر ساله به‌طور میانگین ۲۰ درصد از این اعتبار وصول شده‌است. میزان اعتبارات باقی‌مانده از کل وجوه اداره شده مربوط به سال ۱۳۹۵، کمتر از ۵ میلیارد تومان است که احتمالاً تا پایان سال ۱۴۰۳ محقق خواهد شد. بنابراین در نظر گرفتن سقف ۳۰۰ میلیارد تومان برای بازپرداخت وجوه اداره شده به صندوق‌های رفاه، غیر واقعی است و شفافیت بودجه را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد، ضمن اینکه حمایت از دانشجویان تحت پوشش سازمان بهزیستی و کمیته امام‌خمینی (ره) مشروط به اعتبارات این بند امری غیر ممکن است، زیرا همان طور که بیان شد اعتبار باقی مانده رقم بسیار ناچیزی است که امکانی برای حمایت این دانشجویان را فراهم نمی‌سازد. لازم به ذکر است در حال حاضر منابع صندوق رفاه دانشجویی وزارت علوم کفاف پرداخت وام شهریه فقط به حدود ۱۰۰ هزار نفر دانشجو از کل جمعیت حدود سه میلیون نفری دانشجویان را دارد.</p>	<p>ب- صددرصد (۱۰۰٪) وجوه اداره شده پرداختی از محل بازپرداخت وام‌های شهریه دانشجویی از سال ۱۳۸۵ تا سال ۱۴۰۳ به خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود. وجوه مذکور تا سقف سه هزار میلیارد (۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به صندوق‌های رفاه دانشجویی به‌عنوان کمک، جهت افزایش منابع مالی صندوق‌های مزبور اختصاص می‌یابد تا مطابق اساسنامه مصوب، برای پرداخت وام شهریه به دانشجویان دانشگاه‌های دولتی و دانشگاه آزاد اسلامی بر اساس سرانه دانشجویی و سایر پرداخت‌های رفاهی دانشجویی مازاد هزینه تحصیلی دانشجویان تحت پوشش کمیته‌امداد امام‌خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور و ایثارگران و فرزندان آن‌ها و افرادی که تحت پوشش هیچ نهادی نیستند به تشخیص کمیته‌امداد امام‌خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور و بنیاد شهید و امور ایثارگران به مصرف برسد.</p>	<p>تبصره ۸ بند ب (شناسه بودجه‌ای ۷۰۹۴۱)</p>

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
	<p>نکته‌ی بعد اینکه بازپرداخت وام‌های شهریه توسط دانشجویان دانشگاه تحت نظارت وزارتین علوم و بهداشت به صندوق رفاه دانشجویی در ۷ ماهه سال ۱۴۰۳، صفر بوده است. از این رو بر اساس پیشنهاد صندوق‌های رفاه دانشجویی و بررسی‌های کارشناسی این گزارش، تعیین سقف ۵ میلیارد تومان برای سال ۱۴۰۴ جهت واریز وجوه اداره شده منطقی و واقع‌بینانه‌تر به نظر می‌رسد.</p> <p>علاوه بر مطالب فوق مشخص نشده سایر پرداخت‌های رفاهی دانشجویی و مازاد هزینه تحصیلی دانشجویان تحت پوشش کمیته‌امداد امام‌خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور و ایثارگران و فرزندان آن‌ها و افرادی که تحت پوشش هیچ نهادی نیستند، در قالب وام است یا کمک بلاعوض، از این نظر ابهام وجود دارد.</p> <p>-سایر پرداخت‌های رفاهی دانشجویی محل ابهام است و موارد آن روشن نشده است.</p>		
<p>پیشنهاد اول با توجه به مغایرت بند الف ماده ۱۳ قانون برنامه هفتم پیشرفت در خصوص ماهیت غیربودجه ای این حکم پیشنهاد حذف داده می‌شود.</p> <p>پیشنهاد دوم اینکه در صورت اصرار نمایندگان متن اصلاحی زیر پیشنهاد می‌شود:</p> <p>با رعایت بند (الف) ماده ۱۰۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت، وزارت آموزش و پرورش در صورت نیاز مجاز است نسبت به به‌کارگیری معلمان بازنشسته (تا ۲۴ ساعت در هفته) به صورت حق التدریسی و در غیر جایگاه‌های اداری و ستادی و صرفاً در مناطقی که با کمبود معلم مواجه‌اند، اقدام نماید.</p>	<p>این تبصره به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای، مغایر اصول ۵۲ و ۶۵ قانون اساسی و ماده ۱۸۲ قانون آیین‌نامه داخلی مجلس است و از این حیث، طبق بند الف ماده ۱۳ قانون برنامه هفتم، ممنوع بوده و طرح آن در بودجه، محل ایراد است. همچنین این بند در مقام اصلاح تبصره ۲ قانون ممنوعیت به‌کارگیری بازنشستگان است و از این جهت، مغایر بند الف ماده ۱۳ قانون برنامه هفتم، است که طبق ماده ۱۸۱ قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، تصویب آن نیاز به رای دوسوم نمایندگان دارد.</p> <p>با این حال با توجه به کمبود معلم در آموزش و پرورش و با عنایت به آنکه این پیشنهاد پیش از این طی دو سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ و ۱۴۰۲-۱۴۰۳ در شورای سران قوا نیز به تصویب رسید و پس از آن در بودجه ۱۴۰۳ نیز در بند خ تبصره ۱۵ این مجوز صادر شد، چنانچه مجلس شورای اسلامی و دولت به دنبال تصویب</p>	<p>با رعایت بند (الف) ماده ۱۰۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت، وزارت آموزش و پرورش در صورت نیاز مجاز است نسبت به به‌کارگیری معلمان بازنشسته (تا ۲۴ ساعت در هفته) به صورت حق التدریسی اقدام نماید.</p>	<p>تبصره ۸ بند پ</p>

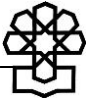
متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
	<p>آن هستند نیازمند است علاوه بر شرط ۲۴ ساعت آمده در تبصره، به کارگیری این گروه از افراد به دو شرط دیگر نیز مقید شود:</p> <p>۱. صرفاً در جایگاه غیر اداری و غیر ستادی باشد.</p> <p>۲. صرفاً در مناطقی که با کمبود معلم مواجه است، باشد.</p> <p>توضیحات: با توجه به ماهیت غیر بودجه ای این حکم، پیشنهاد می شود در قالب قانون بودجه ۱۴۰۴ مصوب نشود.</p>		
<p>به دانشگاه‌ها، موسسات آموزشی و پژوهشی دولتی و بوستان (پارک‌های علم و فناوری اجازه داده می شود با تصویب هیئت امنای خود تا سقف عملکرد درآمد اختصاصی سال ۱۴۰۳ نسبت به اخذ تسهیلات از بانک‌ها از محل توثیق اموال در اختیار خود اقدام کنند و در جهت تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با اولویت ساخت، خرید و تکمیل خوابگاه‌های دانشجویان متأهل و خرید تجهیزات آزمایشگاهی و به‌روزرسانی محیط‌های تحقیقاتی و پژوهشی خود مشروط به بازپرداخت اقساط از محل درآمد اختصاصی پرداخت نمایند. صندوق‌های رفاه دانشجویان مکلف‌اند نسبت به پیش‌بینی اعتبار لازم در فعالیت‌های خود به‌منظور پرداخت یارانه سود و کارمزد تسهیلات با اولویت تسهیلات مربوط به احداث و تکمیل خوابگاه‌های متأهلین تا سقف ۱۴ درصد (۱۴٪) اقدام کنند</p>	<p>این بند که در قوانین بودجه سال‌های گذشته نیز تکرار شده بود، به دو موضوع اولویت‌دار در آموزش عالی اشاره دارد. نخست به اولویت‌دار بودن ایجاد خوابگاه‌های متأهلین اشاره نموده که نقطه قوت آن است. باید توجه داشت در ماده (۷) «قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» کلیه دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی دولتی مکلف شدند حداقل ده درصد (۱۰٪) از درآمد اختصاصی و ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای سالیانه مقرر در بودجه سنواتی خود را جهت احداث، تکمیل، تأمین و تجهیز خوابگاه‌های متأهلین هزینه کنند. همچنین با توجه به فرسودگی تجهیزات آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های دانشگاه‌ها در سال‌های اخیر و نقش بی بدیل این بخش در رشد علمی کشور، به‌روزرسانی این بخش اقدامی بسیار مفید است.</p> <p>نکته‌ی مهم در این بند این است که منظور از ذکر تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور در پرانتز، تأیید مشمول بودجه‌ریزی عملکرد محور است. اگر چنین باشد برای اینکه به معنی تأیید اولیه کل موضوع و سپس اجازه طرح در هیئت‌امنا تفسیر نشود، مناسب است که عبارت داخل پرانتز بعد از کلمه فناوری- با تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور مبنی بر مشمول بودن بودجه‌ریزی عملکرد محور- آورده شود. البته معمولاً بانک در مورد سقف عملکرد درآمد</p>	<p>به دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزشی و پژوهشی دولتی و پارک‌های علم و فناوری مشمول بودجه‌ریزی عملکرد سالیانه (با تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور) اجازه داده می‌شود با تصویب هیئت امنای خود تا سقف عملکرد درآمد اختصاصی سال ۱۴۰۳ نسبت به اخذ تسهیلات از بانک‌ها از محل توثیق اموال در اختیار خود اقدام کنند و در جهت تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با اولویت ساخت، خرید و تکمیل خوابگاه‌های دانشجویان متأهل و خرید تجهیزات آزمایشگاهی و به‌روزرسانی محیط‌های تحقیقاتی و پژوهشی خود مشروط به بازپرداخت اقساط از محل درآمد اختصاصی پرداخت نمایند. صندوق‌های رفاه دانشجویان مکلف‌اند نسبت به پیش‌بینی اعتبار لازم در فعالیت‌های خود به‌منظور پرداخت یارانه سود و کارمزد تسهیلات با اولویت تسهیلات مربوط به احداث و تکمیل خوابگاه‌های متأهلین اقدام کنند.</p>	<p>تبصره ۸ بند ت (شناسه بودجه‌ای ۷۰۹۴۱)</p>

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
	<p>اختصاصی هم از سازمان برنامه و بودجه استعلام می‌نماید که تایید می‌تواند به آن سقف هم مربوط باشد.</p> <p>قابل ذکر است که با ایجاد این محدودیت (مشروط به بودجه‌ریزی عملکردی) بخشی از این دستگاه‌ها از این فرصت محروم می‌شوند. عبارت «مشمول بودجه ریزی عملکردی سالیانه (با تایید سازمان برنامه و بودجه کشور)» ابهام دارد که اگر بر اساس تکالیف قانونی، مشمول بودجه ریزی عملکردی هستند، چه نیازی به تایید سازمان برنامه و بودجه کشور است و اگر بر اساس تکالیف قانونی، مشمول بودجه ریزی عملکردی نیستند، با تایید سازمان برنامه و بودجه کشور که نمی‌توان آنها را مشمول این امر کرد.</p> <p>نکته دیگر در این خصوص، پرداخت سود تسهیلات است. با توجه به محدودیت منابع در اختیار صندوق‌ها جهت پرداخت سود تسهیلات و لزوم پوشش تعداد بیشتری از دانشگاه‌ها و مؤسسات، پیشنهاد می‌شود سقف پرداختی سود تسهیلات توسط این صندوق تا ۱۴ درصد تعیین شود. لازم به ذکر است که صندوق رفاه دانشجویان وزارت بهداشت برای پروژه‌هایی با ارزش ۱۰۰۰ میلیارد تومان در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲، حدود ۶۰ میلیارد تومان سود تسهیلات پرداخت کرده است.</p> <p>- استفاده از واژه غیرفارسی پارک مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است و پیشنهاد می‌شود بجای آن از بوستان استفاده شود.</p> <p>حکم آخر این بند در خصوص تکلیف صندوق‌های رفاه دانشجویان، به دلیل داشتن ماهیت غیربودجه‌ای، مغایر اصول ۵۲ و ۶۵ قانون اساسی و ماده ۱۸۲ آیین نامه داخلی مجلس است که طرح آن، طبق مفاد مزبور و بند الف ماده ۱۳ قانون برنامه هفتم، ممنوع است.</p>		

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
<p>در اجرای بند (ب) ماده ۷۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت و در راستای ارتقای اخلاق و فرهنگ اسلامی و همچنین ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، حمایت از تحکیم خانواده و جمعیت و رفع موانع رشد و شکوفایی بانوان اقدامات زیر انجام می‌شود:</p> <p>۱- شرکت‌های موضوع بند «پ» تبصره (۴) این قانون و شرکت‌هایی که دولت (یا شرکت‌های دولتی و یا شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی سهام عدالت) دارای عضو هیئت مدیره بوده مکلفانند در اجرای تکالیف قانون و مقرراتی مربوط، حداقل چهل درصد (۴۰٪) از هزینه امور مسئولیت‌های اجتماعی خود را در مقاطع سه ماهه به میزان بیست و پنج درصد (۲۵٪)، به حساب «مسئولیت‌های اجتماعی و محرومیت‌زدایی» بنام سازمان برنامه و بودجه کشور در خزانه داری کل کشور واریز کنند تا به صورت تجمیعی و مطابق برنامه عملیاتی و جدول تفصیلی که در بخش دوم این قانون به تصویب می‌رسد در استانهای محل فعالیت یا سایر استانها و در راستای اجرای اهداف برنامه هفتم پیشرفت، صرف هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی از قبیل موضوعات قرآنی، نمایشی، جوانی جمعیت، توانمندسازی بانوان و آسیب‌زدایی از زنان و خانواده، ترویج ازدواج، مطبوعاتی، رسانه‌ای نوین، نشر و کتاب و تولید محتوای فرهنگی فاخر فارسی در فضای مجازی و گردشگری و توسعه و آموزش سواد رسانه‌ای اختصاص دهند.</p>	<p>اگر چه در ابتدای این بند تأکید شده که اقدامات مندرج در آن در راستای اجرای بند ب ماده ۷۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت انجام می‌شود، لیکن مفاد این حکم با بند ب ماده ۷۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت مغایرت جدی دارد. مهم‌ترین ملاحظه کارشناسی در خصوص این بند آن است که بودجه سال ۱۴۰۴ به‌عنوان برش یک‌ساله برای اجرایی سازی این برنامه نگاشته شود و در چارچوب قانون برنامه هفتم اقدامات لازم به انجام رسد. در این راستا ملاحظات کارشناسی زیر در مورد بند «ث» تبصره «۸» وجود دارد:</p> <p>۱- جزء ۲ بند «ث»، اصلاح بند (ب) ماده ۷۶ قانون برنامه بوده و طبق بند (الف) ماده ۱۳ قانون برنامه هفتم، محل ایراد است که طبق ماده ۱۸۱ آیین‌نامه داخلی مجلس، تصویب آن به رای دوسوم نمایندگان نیازمند است.</p> <p>۲- در جزء ۴ این بند مجاز شمردن تلفیق منابع این بند با اعتبارات شبکه بانکی جهت صدور تسهیلات بانکی ترجیحی هرچند با رعایت مقررات هیئت عالی بانک مرکزی صورت گیرد با اهداف بند (ب) ماده ۷۶ قانون برنامه هفتم صراحتاً مغایرت دارد و فاقد توجیه قانونی است. از سوی دیگر با اجرای جزء ۴ بند مزبور، اجرای حکم ماده ۷۶ قانون برنامه هفتم توسعه با محوریت توسعه امور فرهنگی به‌شکلی تقلیل یافته و به‌صورت ارائه تسهیلات اجرایی خواهد شد و تحقق اهداف آن محل ابهام و غیر قابل نظارت است.</p> <p>همچنین لازم به ذکر است که به رسمیت شناختن صلاحیت هیئت عالی بانک مرکزی در وضع مقررات، مغایر اصول ۶۰ و ۱۳۸ قانون اساسی است. ماده ۷ قانون بانک مرکزی جمهوری</p>	<p>در اجرای بند (ب) ماده ۷۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت و در راستای ارتقای اخلاق و فرهنگ اسلامی و همچنین ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، حمایت از تحکیم خانواده و جمعیت و رفع موانع رشد و شکوفایی بانوان اقدامات زیر انجام می‌شود:</p> <p>۱- شرکت‌های موضوع بند «پ» تبصره (۴) این قانون و شرکت‌هایی که دولت (یا شرکت‌های دولتی و یا شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی سهام عدالت) دارای عضو هیئت مدیره بوده مکلفانند در اجرای تکالیف قانون و مقرراتی مربوط، حداقل چهل درصد (۴۰٪) از هزینه امور مسئولیت‌های اجتماعی خود را در مقاطع سه ماهه به میزان بیست و پنج درصد (۲۵٪)، به حساب «مسئولیت‌های اجتماعی و محرومیت‌زدایی» بنام سازمان برنامه و بودجه کشور در خزانه داری کل کشور واریز کنند تا به صورت تجمیعی و مطابق برنامه عملیاتی و در راستای اجرای اهداف برنامه هفتم پیشرفت، صرف تولید محتوای فرهنگی، برنامه ترویج ازدواج، حمایت از خانواده، برنامه‌های جوانی جمعیت، برنامه توانمندسازی بانوان و آسیب‌زدایی از زنان و خانواده، تأمین شیر مدارس، تقویت سرمایه انسانی دانش‌آموزان با اولویت مناطق محروم، دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل، حمایت از نخبگان و مدارس استعداد درخشان، هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی، هنری و ورزشی از قبیل موضوعات قرآنی، برنامه‌ها و فعالیت‌های ستاد ملی جمعیت، اعتکاف، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، مرمت بناهای تاریخی، اردوهای زیارتی و راهیان‌نور و پیشرفت، اردوهای جهادی، گردهمایی‌ها، یادواره‌ها و گلزارهای شهدا، طرح مسجد محوری، کمک به مساجد، ارتباط حوزه و دانشگاه، گروه‌ها</p>	<p>بند «ث ۲» تبصره «۸» (شناسه بودجه‌ای ۷۰۱۱۲)</p>

۲. این بند به واسطه اینکه شامل موضوعات متعددی است دارای جدول تفصیلی است که در بخش مجزایی ارائه می‌گردد.

آدرس حکم	متن حکم	اظهار نظر کارشناسی	متن پیشنهادی
	و مجامع تخصصی مردمی، نمایشی، مطبوعاتی، رسانه‌ای نوین، نشر و کتاب، ترویج فرهنگ کتاب‌خوانی و تولید محتوای فرهنگی فاخر فارسی در فضای مجازی، گردشگری، پروژه‌های مناطق محروم، حاشیه شهرها و سکونتگاه‌های غیررسمی توسعه و آموزش سواد رسانه‌ای نماید.	اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۲ ^۲ ناظر بر صلاحیت هیئت‌عالی است که این قانون از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام با اصلاح بند «الف» ماده (۷) موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.	۲ - در خصوص شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت به‌استثنای شرکت‌های زیان‌ده یا دارای زیان انباشته و سربره‌سر مندرج در پیوست شماره (۳) این قانون و یا شرکت‌هایی که یک درصد هزینه جاری آنها بیش از کل سود آنها بر مبنای ارقام مندرج در پیوست شماره (۳) این قانون است، چنانچه واریزی جزء (۱) این بند کمتر از یک درصد (۱٪) از خالص هزینه‌های جاری به‌استثنای هزینه‌های سود و جریمه‌های بانکی و بیمه خود بود، با رعایت موازین شرعی تا سقف مذکور را به‌حساب «مسئولیت‌های اجتماعی و محرومیت‌زدایی» واریز کنند.
	۲ - در خصوص شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت به‌استثنای شرکت‌های زیان‌ده یا دارای زیان انباشته و سربره‌سر مندرج در پیوست شماره (۳) این قانون و یا شرکت‌هایی که یک درصد هزینه جاری آنها بیش از کل سود آنها بر مبنای ارقام مندرج در پیوست شماره (۳) این قانون است، چنانچه واریزی جزء (۱) این بند کمتر از یک درصد (۱٪) از خالص هزینه‌های جاری به‌استثنای هزینه‌های سود و جریمه‌های بانکی و بیمه خود بود، با رعایت موازین شرعی تا سقف مذکور را به‌حساب «مسئولیت‌های اجتماعی و محرومیت‌زدایی» واریز کنند.	۳ - اگر چه آیین‌نامه اجرایی بند (ب) ماده ۷۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت تاکنون نوشته نشده ولی آنچه در جزء ۵ این بند به‌عنوان آیین‌نامه نحوه مصرف اعتبارات پیش‌بینی شده به‌لحاظ ترکیب اعضای تهیه‌کننده و قلمرو صلاحیت‌ها، محل تأمل جدی است و با مفاد جزء اخیر بند (ب) ماده ۷۶ قانون برنامه مغایرت جدی دارد. در قانون برنامه هفتم محوریت تهیه آیین‌نامه با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است در حالی که در اینجا محوریت به سازمان برنامه و بودجه داده شده؛ همچنین وزارت آموزش و پرورش و معاونت امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری، وزارت ورزش و جوانان، ستاد ملی جمعیت و شورای اطلاع‌رسانی دولت نیز به ترکیب نهادهای همکار در تهیه و تدوین آن افزوده شده‌است.	۳ - در خصوص شرکت‌های موضوع جزء (۲) این بند در صورت استتکاف دستگاه‌های مشمول این بند، خزانه‌داری کل کشور
	۳- در خصوص شرکت‌های موضوع جزء (۲) این بند در صورت استتکاف دستگاه‌های مشمول این بند، خزانه‌داری کل کشور	۴- ضمناً دایره شمول موضوعات بند (ب) ماده ۷۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت و بند «ث» تبصره «۸» لایحه بودجه ۱۴۰۴ اختلاف دارد؛ به‌گونه‌ای که در ماده مذکور «موضوعات قرآنی،	۳- در خصوص شرکت‌های موضوع جزء (۲) این بند در صورت استتکاف دستگاه‌های مشمول این بند، خزانه‌داری کل کشور

۲. ماده (۷) -

الف - اعضای هیأت عالی عبارتند از:

۱- رئیس کل (رئیس هیأت عالی)

۲- وزیر امور اقتصادی و دارایی

۳- رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور

۴- دو نفر اقتصاددان متخصص در زمینه سیاست‌گذاری پولی و ارزی

۵- دو نفر متخصص در حوزه بانکداری (یک نفر در زمینه حقوق بانکی و یک نفر در زمینه امور مالی)

۶- معاون سیاست‌گذاری پولی

۷- معاون تنظیم‌گری و نظارت

۸- دادستان کل کشور

دو نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی مقرر در تبصره بند «الف» ماده (۶) این قانون به عنوان ناظر (بدون حق رأی) در جلسات هیأت عالی شرکت می‌کنند. این افراد، مشمول قواعد مدیریت تعارض منافع هستند. تبصره - اعضای موضوع اجزای (۱)، (۴)، (۵)، (۶) و (۷) این بند باید تسلط کافی به مبانی بانکداری اسلامی و روشهای اجرای آن داشته باشند.

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
<p>کلیه شرکت‌های مشمول مکلف به انعکاس عملکرد این بند در صورت‌های مالی می‌باشند.</p> <p>۱۴- اعتبارات مربوط به مصارف موضوع این حکم، صرفاً مطابق برنامه عملیاتی مندرج در جدول بخش دوم این قانون و متناسب با میزان وصول اختصاص می‌یابد.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این بند توسط وزارت فرهنگ و ارشاد و با همکاری وزارت آموزش و پرورش، وزارت ورزش و جوانان، ستاد ملی جمعیت، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، شورای اطلاع‌رسانی دولت، سازمان برنامه و بودجه کل کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، سازمان تبلیغات اسلامی و مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	<p>نمایشی، جوانی جمعیت، مطبوعاتی، رسانه‌ای نوین، نشر و کتاب و تولید محتوای فرهنگی فاخر فارسی در فضای مجازی و گردشگری و توسعه و آموزش سواد رسانه‌ای» مورد تأکید بوده است اما در لایحه پیشنهادی بودجه ۱۴۰۴ «تولید محتوای فرهنگی، برنامه ترویج ازدواج، حمایت از خانواده، برنامه‌های جوانی جمعیت، برنامه توانمندسازی بانوان و آسیب‌زدایی از زنان و خانواده، تأمین شیر مدارس، تقویت سرمایه انسانی دانش‌آموزان با اولویت مناطق محروم، دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل، حمایت از نخبگان و مدارس استعداد درخشان، هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی، هنری و ورزشی از قبیل موضوعات قرآنی، برنامه‌ها و فعالیت‌های ستاد ملی جمعیت، اعتکاف، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، مرمت بناهای تاریخی، اردوهای زیارتی و راهیان نور و پیشرفت، اردوهای جهادی، گردهمایی‌ها، یادواره‌ها و گلزارهای شهدا، طرح مسجد محوری، کمک به مساجد، ارتباط حوزه و دانشگاه، گروه‌ها و مجامع تخصصی مردمی، نمایشی، مطبوعاتی، رسانه‌ای نوین، نشر و کتاب، ترویج فرهنگ کتاب‌خوانی و تولید محتوای فرهنگی فاخر فارسی در فضای مجازی، گردشگری، پروژه‌های مناطق محروم، حاشیه شهرها و سکونتگاه‌های غیررسمی توسعه و آموزش سواد رسانه‌ای» مورد تأکید قرار گرفته‌اند. بر این اساس می‌توان گفت بین ماده ۷۶ قانون برنامه هفتم توسعه و این حکم تطبیق موضوعی و محتوایی وجود ندارد. لذا این بند در مقام اصلاح حکم قانون برنامه بوده و طبق بند الف ماده ۱۳ قانون برنامه هفتم، ممنوع است که طبق ماده ۱۸۱ آیین‌نامه داخلی مجلس، تصویب آن به رای دوسوم نمایندگان نیاز دارد.</p>	<p>مکلف است به صورت سه‌ماهه از سرجمع اعتبارات مذکور برداشت و به حساب فوق‌الذکر برای فعالیت‌های یادشده واريز نمايد. در خصوص شرکت‌های بورسی، سازمان بورس و اوراق بهادار مسئول نظارت بر اجرای جزء (۱) این بند است. کلیه شرکت‌های مشمول مکلف به انعکاس عملکرد این بند در صورت‌های مالی می‌باشند.</p> <p>۴- تلفیق منابع این بند با اعتبارات شبکه بانکی جهت صدور تسهیلات بانکی ترجیحی با رعایت مقررات هیئت عالی بانک مرکزی مجاز است.</p> <p>۵- اعتبارات مربوط به مصارف موضوع این حکم، صرفاً مطابق برنامه عملیاتی و پرداخت به ذینفع نهایی و متناسب با میزان وصول اختصاص می‌یابد. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کل کشور و با همکاری وزارت آموزش و پرورش، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت ورزش و جوانان، ستاد ملی جمعیت، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، وزارت ورزش و جوانان، شورای اطلاع‌رسانی دولت به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
	<p>همچنین با توجه به آن که کثرت محل هزینه کرد در این تبصره موجب پراکندگی منابع می شود و مانع از آن خواهد شد که با تمرکز بوجه مسئله ای از مسائل حل شود؛</p> <p>لذا پیشنهاد می شود با تمرکز بر موارد مصرف مذکور در بند (ب) ماده ۷۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت و مطابق جداول تفصیلی موضوع بخش دوم لایحه بودجه صرف اهداف مدنظر گردد و موارد ضروری مندرج در لایحه، در قسمت دوم لایحه، ذیل عناوین بند (ب) ماده ۷۶ دسته بندی شود تا هم پراکندگی عناوین به نوعی اصلاح شود و هم چارچوب برنامه هفتم رعایت گردد.</p> <p>در جزء ۱ بند «ث» تبصره «۸»، استفاده از واژه غیرفارسی پروژه مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.</p> <p>- از منظر اجتماعی نکات زیر قابل ذکر است:</p> <p>امروزه شرکتها با چند چالش اساسی روبرو هستند که منابع مسئولیت اجتماعی باید متوجه آنها باشد. نخست ضرر و لطمه ایست که این شرکتها به «محیط زیست» وارد می کنند. پسماند کارخانه ها، گازهای مضر صنایع نفت و گاز، برداشت منابع آبی و آلودگی دریا از مهمترین این مشکلات هستند که اگر منابع مسئولیت اجتماعی شرکتها به این موضوعات تخصیص نیابند جایگزینی نخواهند داشت و ضربه های تاریخی و بین نسلی به جامعه ایران وارد می شود. همچنین می توان به مساله «جوامع پیرامونی صنایع» اشاره کرد که عمده صنایع دارای منابع مسئولیت اجتماعی در استان های محروم قرار دارند که حق ایشان از آن منابع در اولویت قرار دارد. موضوعی که عدم اهتمام به آن در سال های اخیر در قالب تنازعات جوامع محلی و صنایع ظهور و بروز داشته است و حتی منجر به ایجاد خرابکاری در نوع حاد خود می شود. چرا که مردم پیرامون صنایع تصور این را دارند که ثروت آنها برای مرکز و آلودگی و</p>		

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
	<p>فقر سهم ایشان است. موضوعی که مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها می‌تواند برنامه‌ریزی مناسبی برای حل این مشکل باشد.</p> <p>پیش‌بینی نتیجه این حکم در واقعیت نیز دارای اهمیت است. منابع عمومی مانند انفال و مالیات باید برای توسعه کشور و بازتوزیع منابع به منظور تحقق عدالت هزینه شوند. اما مشکلات دولت در تراز نشدن بودجه باعث شده منابع مذکور به پرداخت حقوق کارکنان و رفع مشکلات دولت اختصاص یابد. واقعی نبودن بسیاری از اعداد در بخش منابع لایحه بودجه ۱۴۰۴ مانند فروش نفت و واگذاری بنگاه‌های دولتی باعث می‌شود که بودجه دچار ناترازی شود. نگرانی جدی این است که دولت برای هزینه حقوق و دستمزد منابع مسئولیت اجتماعی را هزینه کند.</p>		
<p>حذف این بند پیشنهاد می‌شود</p>	<p>در بند (ت) ماده ۱۷ قانون جهش تولید دانش‌بنیان مصوب ۱۴۰۱، سازمان‌های توسعه‌ای مجازند به صورت مستقیم از طریق بازار سرمایه و یا به‌طور غیر مستقیم از طریق عاملیت صندوق نوآوری در طرح‌های فناورانه سرمایه‌گذاری کنند. این حکم دامنه فعالیت و سرمایه‌گذاری سازمان‌های توسعه‌ای را بازتر می‌کند و به آنها اجازه می‌دهد در حوزه‌های متنوع تری برای سرمایه‌گذاری مخصوصاً در امور فناورانه وارد شوند.</p> <p>با توجه به اینکه در اجرای این حکم رعایت قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی الزامی است، در تبصره ۳ بند الف ماده ۳ قانون قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ مبنی بر سرمایه‌گذاری مشترک سازمان‌های توسعه‌ای در مناطق کمتر توسعه یافته و طرح‌های فناورانه، تا پایان برنامه ششم اعتبار داشته و هر نوع سرمایه‌گذاری جدید با منقضی شدن اعتبار برنامه ششم امکان‌پذیر نخواهد بود. لذا اجرای بند (ت) ماده ۱۷ با چالش مواجه شده‌است. با این دلایل حکم پیشنهادی در لایحه احتمالاً با هدف</p>	<p>ج- در اجرای بند (ت) ماده (۱۷) قانون جهش تولید دانش‌بنیان و استفاده از ظرفیت سازمان‌های توسعه‌ای در تأمین مالی طرح‌های دانش‌بنیان، سازمان‌های توسعه‌ای مجازند با رعایت قوانین و مقررات پس از فراخوان عمومی، در طرح‌های فناوری مصوب شورای راهبری فناوری و تولید دانش‌بنیان در حوزه صنایع پیشرفته با فناوری بالا مطابق با فهرست کالاها و خدمات دانش‌بنیان در کلیه مناطق کشور به سرمایه‌گذاری مشترک با شرکت‌های خصوصی به‌ویژه شرکت‌های دانش‌بنیان اقدام کنند.</p>	<p>تبصره ۸ بند ج (شناسه) بودجه‌ای (۷۰۹۷۰)</p>

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
	<p>رفع این چالش تا پایان برنامه هفتم، برای اولین بار است مطرح شده و سابقه ای از پیش ندارد.</p> <p>سابقه عملکرد:</p> <p>در راستای اجرای بند (ت) ماده ۱۷ قانون جهش تولید دانش بنیان: -در سال ۱۴۰۱ دو طرح از ساتکاب به ارزش ۱۰۰ میلیون دلار و ۲۸ میلیون یورو و طرح دیگری از ایمیدرو به ارزش ۲۰۰ میلیارد تومان به تصویب شورای راهبری فناوری‌ها و تولید دانش بنیان رسید.</p> <p>- در سال ۱۴۰۲ نیز طرح سرمایه‌گذاری ساتکاب به ارزش ۱۲ میلیون دلار توسط شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش بنیان مصوب شد.</p> <p>مخاطرات و مزایا:</p> <p>-این حکم ماهیت بودجه‌ای ندارد و از جنس احکام دائمی است و از این نظر مغایر اصول ۵۲ و ۶۵ قانون اساسی و ماده ۱۸۲ آیین نامه داخلی مجلس است. طرح مفاد این بند از حیث نداشتن ماهیت بودجه‌ای، طبق بند «الف» ماده ۱۳ قانون برنامه هفتم، محل ایراد است. با این حال برای رفع مشکل منقضی شدن اعتبار برنامه ششم در موضوع سرمایه‌گذاری‌های سازمان‌های توسعه‌ای لحاظ شده‌است.</p> <p>- ماهیت آن تا حدودی با حکم بند (ت) ماده ۱۷ قانون جهش دانش بنیان متفاوت است و دامنه فعالیت سازمان‌های توسعه‌ای برای سرمایه‌گذاری مشترک در حوزه‌های فناورانه با شرکت‌های خصوصی به‌ویژه شرکت‌های دانش بنیان مطرح شده‌است که به نظر می‌رسد کمی موسع‌تر از سرمایه‌گذاری مشترک با بازار سرمایه و صندوق نوآوری باشد. لذا به جهت اصلاح قانون دائمی، طبق بند الف ماده ۱۳ قانون برنامه هفتم، محل ایراد است و تصویب آن طبق ماده ۱۸۱ آیین نامه داخلی مجلس، به رای دوسوم نمایندگان نیاز دارد. با این حال به‌عنوان یکی از روش‌های تأمین مالی مهم،</p>		

متن پیشنهادی	اظهار نظر کارشناسی	متن حکم	آدرس حکم
	<p>ضروری و سودمند این حوزه با استفاده از ظرفیت سازمان‌های توسعه‌ای، توصیه می‌شود.</p> <p>سرمایه گذاری مشترک موضوع این بند به دلیل عدم تعیین ضوابط و چهارچوب‌های لازم و حاکم بر آن، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی به نظر می‌رسد و به دلیل عدم شفافیت، مغایر بند ۱۳ سیاستهای کلی نظام اداری است.</p>		
<p>به منظور حمایت از تولید محتواهای فرهنگی و مرتبط با دستگاه‌های اجرایی، در راستای بند «چ» ماده (۳۷) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه و ماده (۷۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت، کلیه دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مجازند تا سقف یک درصد (۱٪) از اعتبارات هزینه‌ای (به استثنای فصول ۱، ۵ و ۷) خود را طی قرارداد مشخص با سازمان صدا و سیما صرف تولید برنامه جهت فرهنگ سازی و آگاهی بخشی و اطلاع رسانی مرتبط با رسالت خود نمایند.</p>	<p>بند چ ماده ۳۷ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری را «مکلف» به اختصاص یک درصد از اعتبارات هزینه‌ای خود به تولید برنامه‌های فرهنگ‌ساز و آگاهی بخش در شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی نموده‌است، حال آنکه در بند «چ» تبصره «۸» لایحه بودجه ۱۴۰۴، دستگاه‌های اجرایی اولاً- «مجاز» شده‌اند ثانیاً- «تا سقف یک درصد» از اعتبارات هزینه‌ای مجاز به تولید و پخش چنین برنامه‌هایی شده‌اند.</p> <p>ثالثاً- فصول استثنا شده در بند «چ» ماده ۳۷ (۱)، (۴)، (۶) بود ولی در بند «چ» تبصره «۸» فصول ۱ و ۵ و ۷ استثنا شده‌است. بنابراین، تصویب این بند، اولاً، طبق بند الف ماده ۱۳ قانون برنامه هفتم، محل ایراد بوده و ثانیاً، طبق ماده ۱۸۱ آیین نامه داخلی مجلس، به رای دوسوم نمایندگان نیاز دارد. این تغییرات اجرای تکالیف قانونی را با چالش مواجه می‌کند.</p>	<p>به منظور حمایت از تولید محتواهای فرهنگی و مرتبط با دستگاه‌های اجرایی، در راستای بند «چ» ماده (۳۷) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه و ماده (۷۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت، کلیه دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مجازند تا سقف یک درصد (۱٪) از اعتبارات هزینه‌ای (به استثنای فصول ۱ و ۵ و ۷) خود را طی قرارداد مشخص با سازمان صدا و سیما صرف تولید برنامه جهت فرهنگ سازی و آگاهی بخشی و اطلاع رسانی مرتبط با رسالت خود نمایند.</p>	<p>بند چ تبصره «۸» شناسه بودجه‌ای ۷۰۹۴۱</p>

مأخذ: نگارنده‌ها

۴. جدول تفصیلی اعتبارات بند «ث» تبصره «۸»

با توجه به اینکه بند «ث» تبصره «۸» به حوزه‌های مختلفی چون نمایش، مطبوعات، نشر و کتاب، جوانی جمعیت، گردشگری، قرآن و... با تنوع دستگاه‌های اجرایی مرتبط بود، با محور قرار دادن احکام برنامه هفتم درصد اعتبارات هر برنامه با درصد اعتبارات تخصیص به دستگاه‌ها به شرح جدول ۳ ارائه گردید. این جدول لازم است تا در بخش دوم لایحه به مجلس شورای اسلامی ارائه گردد:

جدول ۳. جدول تفصیلی اعتبارات بند «ث» تبصره «۸»

درصد اعتبار دستگاه	برنامه		حوزه	دستگاه	
	درصد اعتباری هر برنامه	برنامه			
۲۰	۵	تولید فیلم سینمایی فاخر و ارزشمند در موضوعات تاریخی دفاع مقدس، جبهه مقاومت و سبک زندگی ایرانی اسلامی	نمایشی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	
		افزایش میزان تولید پویانمایی (انیمیشن) ویژه کودک و نوجوان			
	۲	طراحی سازوکارها و اقدامات در جهت تقویت مرجعیت خبری رسانه‌های داخلی	مطبوعاتی		
	۲	برنامه‌های مربیگری برای تربیت انسان‌رسانه‌ها به‌منظور مواجهه مؤثر رسانه‌ای با تهاجم فرهنگی دشمنان			
	۱	حمایت و توسعه رسانه نگاری بحران به‌منظور تقویت کارایی رسانه‌های داخلی	نشر و کتاب		
	۵	تولید محتوای ادبی داخلی ویژه کودک و نوجوان			
	۲	تولید بازی‌های رایانه‌ای داخلی با شخصیت‌های اصیل ایرانی ویژه کودک و نوجوان	تولید محتوای فرهنگی فاخر فارسی در فضای مجازی		
۱۵	۵	توسعه ابزارهای توصیه گر محتوایی ویژه کودکان در بستر تلویزیون	توسعه و آموزش سواد رسانه‌ای	صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران	
		پویب‌های ملی سواد رسانه‌ای با رویکرد شناخت جنگ‌های ترکیبی			
	۵	تولید برنامه تلویزیونی استانی فاخر در موضوعات دفاع مقدس و جبهه مقاومت قابل نمایش در سطح شبکه‌های سراسری	نمایشی		
	۲	حمایت از محتوای خانواده‌محور در سکوه‌های صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی	جوانی جمعیت		
	۳	برنامه‌های تولیدی با محوریت خانواده			
۸	۸	فرهنگ سازی نسبت به وجوه مثبت و ارزشمند تعدد فرزندان و قبح سقط جنین	جوانی جمعیت	دبیرخانه ستاد ملی جمعیت	

درصد اعتبار دستگاه	برنامه		حوزه	دستگاه
	درصد اعتباری هر برنامه	برنامه		
۷	۳	فرهنگ سازی در خصوص کاهش میانگین سن ازدواج و ترویج فرهنگ ازدواج به‌هنگام	جوانی جمعیت	وزارت ورزش و جوانان
	۲	برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی در خصوص ترویج الگوهای همسرگزینی		
	۲	حمایت از مراکز مشاوره خانواده و ازدواج		
۴	۴	توانمندسازی بانوان و آسیب‌زدایی از زنان و خانواده، ترویج ازدواج	حمایت از زنان	معاونت زنان و خانواده
۸	۸	توسعه زیرساخت‌های مناطق گردشگری از قبیل راه، خدمات رفاهی و اقامتی در راستای رشد گردشگری داخلی	گردشگری	وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی
۱۰	۲	نرخ رشد متوسط (۲۵٪) مؤسسات قرآن و عترت	قرآنی	سازمان تبلیغات اسلامی
	۱	یک میلیون حافظ (۱ تا ۳۰ جزء)		
	۲	ده هزار مسجد پایگاه قرآنی محله		
	۵	تولید محتوای ادبی ایرانی اسلامی ویژه کودک و نوجوان		
۱۰	۵	یک میلیون حافظ (۱ تا ۳۰ جزء)	قرآنی	مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
	۵	ده هزار مسجد پایگاه قرآنی محله		
۸	۴	حمایت از کمک‌نوآورها (استارت‌آپ‌ها) در توسعه ابزارهای هوش مصنوعی مولد بومی	فناوری‌های نوین	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
	۴	توسعه نرم‌افزارها و سخت افزارهای بومی ویژه کودکان (اعم از جویشگر ویدئویی ایمن، خط تماس اضطراری (هات لاین)، نرم‌افزارهای نظارت اولیاء و رایانک (تبلت)های دانش‌آموزی)		
۱۰	۲	۲۴۰ مدارس رسمی حفظ قرآن (دولتی و غیردولتی)	قرآنی و ارتقای فعالیت‌ها	وزارت آموزش و پرورش
	۳	۶۰ هزار معلمان و مربیان رسمی آموزش و پرورش توانمند قرآن در آموزش قرآن، شیر مدارس		
	۳	ده هزار دانشجو معلمان توانمند قرآنی		
	۲	چهار هزار مربی (دانشجو معلم) سواد فضای مجازی		
			توسعه و آموزش سواد رسانه‌ای	

مأخذ: نگارنده‌ها.

۵. پیشنهادات الحاقی به تبصره «۸»

با توجه به اینکه احکام پیشنهادی تبصره «۸»، از جوانبی مثل برطرف سازی مسائل و چالش‌های حوزه‌های آموزش، پژوهش و فرهنگ و همچنین همراستایی با برنامه هفتم پیشرفت، قابلیت توسعه و ارتقا داشت، بنابراین جدول ۳ پیشنهادات الحاقی به این تبصره می‌باشد.

جدول ۴: پیشنهادات الحاقی لایحه بودجه ۱۴۰۴

ردیف	استدلال کارشناسی	پیشنهاد
الحاق جزء «ا» به بند «ب» تبصره (۸)	با توجه به پیمایش «بررسی وضعیت دانشجویان ورودی» که در سال ۱۴۰۲ از سوی سازمان امور دانشجویان از دانشجویان ذیل وزارت علوم، تحقیقات و فناوری صورت گرفته، مشخص شده است که حدود ۸ درصد (۸٪) از دانشجویان توان مالی رزرو یک وعده غذایی در طول روز را نیز نداشته‌اند. با دقت در این آمار و در نظر گرفتن این مهم که منابع در اختیار دانشگاه‌ها جهت تأمین هزینه‌های تغذیه دانشجویی نیز محدود بوده و بخش قابل توجه بودجه آنها صرف هزینه‌های اجتناب‌ناپذیر می‌شود، از این رو به نظر می‌رسد برنامه ریزی جهت هزینه کرد این اعتبارات محدود در راستای حمایت از دانشجویان کم بضاعت در راستای هزینه کرد بهینه و عادلانه منابع خواهد بود.	«در راستای برقراری عدالت در پرداخت یارانه غذای دانشجویان، وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظفند، نظام پرداخت یارانه تغذیه دانشجویی را از ابتدای سال ۱۴۰۴ به نحوی اصلاح نمایند که سهم پرداختی دانشجویان کم بضاعت بابت تغذیه به حداقل برسد و همچنین سهم هزینه کرد برای این بخش از منابع دانشگاه، حداقل ۲۰ درصد کاهش یابد و منابع آزاد شده صرف امور پژوهش و فناوری دانشگاهها شود. وزارت و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است اطلاعات مربوط به دهک‌های درآمدی خانواده دانشجویان را در اختیار صندوق‌های رفاه دانشجویی وزارتین علوم و بهداشت قرار دهد.»
الحاق جزء «ا» به بند «ت» تبصره (۸)	در رابطه با پیشنهاد مطرح شده ۲ نکته قابل ذکر است: ۱- از کل منابع درآمدی بند «ز» تبصره (۶) قانون بودجه سال ۱۴۰۲ (که عددی بالغ بر ۲۴ هزار میلیارد تومان بود)، فقط ۷ هزار میلیارد تومان در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ برای حوزه دانش‌بنیان پیش بینی شده بود. از این اعتبار، فقط ۳/۸ هزار میلیارد تومان به این بخش تخصیص داده شده است. یعنی فقط ۱۶ درصد منابع درآمدی (که در متن قانون نیز به صراحت تأکید شده است صرف حوزه دانش‌بنیان شود)، به این بخش اختصاص یافته است. با این همه این حکم پس از تکرار در قوانین بودجه سال ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ از لایحه بودجه ۱۴۰۴ حذف شده است و این می‌تواند چالش بسیار جدی برای اجرای قانون جهش تولید دانش‌بنیان باشد. ۲- بخش قابل توجهی از شرکت‌های دانش‌بنیان و همچنین واحدهای فناور دانش‌پایه در پارک‌های علم و فناوری در سطح کشور مستقر هستند. اما پارک‌های علم و فناوری از اعتبارات اندکی بهره‌مند هستند و این می‌تواند استقرار و ادامه فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان در پارک‌ها را با چالش جدی مواجه کند.	«وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است نسبت به واريز تمامی منابع حاصل از عوارض صادراتی تمامی مواد و محصولات معدنی، صنایع معدنی فلزی و غیرفلزی، محصولات نفتی، گازی و پتروشیمی به صورت خام و نیمه‌خام، مالیات موضوع بند «ز» تبصره (۶) قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور و عوارض و مالیات وصول نشده موضوع بند «ز» تبصره (۶) قانون بودجه سال ۱۴۰۲ و بند «ص» تبصره (۶) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ و نیز حقوق ورودی ماشین‌آلات، تجهیزات و قطعات تولیدی، صنعتی، معدنی و کشاورزی به ردیف‌های درآمدی جداگانه و خاص در جدول شماره (۵) این قانون اقدام نماید. میزان قطعی عوارض صادراتی و فهرست کالاهای مشمول ظرف دو ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب هیئت‌وزیران رسیده و تا زمان تصویب آن، مصوبه ۷/۷۶۷۰ ت ۶۲۴۶۴ ه مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۲۱، ملاک عمل خواهد بود. تمامی منابع حاصل جهت اجرای قانون جهش تولید دانش‌بنیان مصوب ۳۱/۲/۱۴۰۱ به معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری اختصاص می‌یابد به نحوی که معادل پنجاه درصد (۵۰٪) آن صرف افزایش سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی، ۱۰ درصد منابع در اختیار وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

پیشنهاد	استدلال کارشناسی	ردیف
<p>به‌منظور حمایت از بوستان (پارک‌های علم و فناوری و ۴۰ درصد باقی مانده در راستای تحقق اهداف قانون جهش تولید دانش‌بنیان با اولویت ماده (۱) این قانون و بند «ث» ماده ۹۹ قانون برنامه هفتم پیشرفت جهت رفع گلوگاه‌های فناورانه و داخلی‌سازی اقلام راهبردی اعلامی دستگاه‌های اجرایی صرف خواهد شد. سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است تخصیص ردیف‌های هزینه‌ای این بند را هر ماه به‌صورت یک دوازدهم صادر نماید. دبیرخانه شورای راهبردی فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان موظف است گزارش عملکرد این بند را هر شش ماه یک‌بار در اختیار مجلس شورای اسلامی قرار دهد. این بند، نافه مفاد تبصره (۴) ماده (۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده و بند «الف» ماده (۳) قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب ۱۳۸۹/۸/۵ نمی‌باشد.</p>	<p>با توجه به دو نکته فوق در گام نخست ابقای حکم بند ۷ تبصره ۶ قانون بودجه ۱۴۰۳ پیشنهاد شده‌است و در گام بعد ۱۰ درصد از منابع آن به پارک اختصاص یابد.</p>	
<p>"دولت مکلف است در راستای تحقق بند الف ماده ۷۷ برنامه هفتم پیشرفت، اعتبارات سازمان صدا و سیما از محل منابع عمومی بودجه را علاوه بر افزایش سنوایی، به میزان چهل و سه درصد (۴۳٪) سهم دولت در تأمین اعتبارات سال ۱۴۰۳ این سازمان، در جداول بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴ افزایش دهد. سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است با همکاری دستگاه‌های مذکور، اعتبار افزوده‌شده مازاد بر رشد سنوایی را به تفکیک برنامه، اعتبار مورد نیاز و شاخص‌های خروجی محور ارزیابی نتایج اجرای برنامه‌های مذکور به‌همراه بودجه تفصیلی به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید. استفاده از اعتبارات افزوده‌شده صرفاً در قالب برنامه‌های مذکور مجاز می‌باشد. سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است هر سه‌ماه یک‌بار گزارش تفصیلی عملکرد این بند را به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات، قضائی و حقوقی، فرهنگی و اصل نودم (۹۰) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی ارسال نماید.</p>	<p>در بند الف ماده ۷۷ برنامه هفتم پیشرفت تکالیف متعددی برای سازمان صدا و سیما در قالب (جدول شماره ۱- ۱۶) به‌عنوان اهداف کمی سنجه‌های عملکرد سازمان صدا و سیما از جمله تولید ۱۱۰۰ قسمت مجموعه تلویزیونی (سریال) ملی، ۲۹۲۰ پویانمایی (انیمیشن)، ۳۶۵ مستند الف، ۵۲ مستند الف ویژه، برنامه‌های تولیدی با مخاطب کودک، نوجوان و جوان، برنامه‌های تولیدی با محوریت خانواده، برنامه‌های تولیدی با موضوعات سبک‌زندگی ایرانی اسلامی، برنامه‌های تولیدی با موضوع امید آفرینی و برنامه‌های تولیدی با موضوع انسجام ملی تا پایان برنامه ذکر شده و به‌منظور تحقق این تکالیف و شاخص‌های تعیین شده در این قانون سازمان برنامه و بودجه مکلف به افزایش ۴۳ درصدی سهم دولت در تأمین اعتبارات سال ۱۴۰۲ سازمان صدا و سیما گردیده‌است. همچنین تأکید شده که این افزایش در سنوات بعد از سال ۱۴۰۳ نیز پایه افزایش بودجه سنوایی قرار داده شود. از این رو تأمین منابع مالی برش یک‌ساله تکالیف برنامه هفتم پیشرفت در بودجه سال ۱۴۰۴ ضروری است و نپرداختن به آن چالش‌های قانونی ایجاد می‌کند.</p>	<p>الحاق یک‌بند به تبصره «۸»</p>
<p>وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مجاز است ۵ درصد از بودجه مربوط به حمایت از نشر کتاب و مطبوعات را به‌منظور آموزش، ارزیابی و رتبه بندی عملیات رسانه‌ای در بحران (موضوع مصوبه سیاست‌های راهبردی رسانه‌ای در شرایط بحران‌های طبیعی مثل شرایط ظهور ویروس کرونا، جلسه ۸۳۳، مورخ ۱۳۹۹/۸/۲۷، شورای عالی انقلاب فرهنگی)، در سه سطح رسانه‌نگارهای مکتوب و برخط و رسانه‌های اجتماعی با اولویت خبرنگاران خبرگزاری‌های دارای مجوز و سازمان صداوسیما اختصاص دهد.</p>	<p>به‌منظور مقابله مؤثر با جنگ ترکیبی دشمنان انقلاب اسلامی و براساس ماده ۷۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت بند الحاقی مذکور ارائه می‌شود. جنگ ترکیبی کشورهای غربی به رهبری ایالات متحده آمریکا علیه منافع ملی ایران با استفاده از طیف وسیعی از ابزارها و راهکنش‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، سایبری و اطلاعاتی، جنگ روانی و رسانه‌ای صورت می‌پذیرد. بی شک جنگ روانی و شناختی در هندسه جنگ ترکیبی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد؛ چراکه به‌واسطه تعدد بازیگران جنگ شناختی (هکرها، اخبار جعلی، فیکرها، کمپین‌ها، شبکه‌های ماهواره‌ای)، عملاً زمینه ایجاد سایر ابعاد جنگ نظیر حوزه اقتصادی و سیاسی فراهم می‌شود. از این رو</p>	<p>الحاق یک‌بند به تبصره «۸»</p>

پیشنهاد	استدلال کارشناسی	ردیف
	و با توجه به ضرورت آمادگی کشور برای مواجهه با جنگ‌های ترکیبی که یک سوی آن رسانه‌ای است و با الهام از حوادث و اغتشاشات اخیر در کشور پیشنهاد می‌شود درصدی از بودجه حمایتی وزارت ارشاد به آموزش خبرنگاری بحران و جنگ شناختی اختصاص یابد.	
در راستای تکلیف ماده ۸۷ قانون برنامه هفتم پیشرفت مبنی بر توسعه کلاس‌های هوشمند و فناوری‌پایه (با اولویت مناطق محروم) به میزان ۵۰ درصد در طول سال‌های اجرای برنامه، ضمن ایجاد ردیف بودجه مستقل، مبلغ ۱۰۰۰۰ میلیارد ریال از محل افزایش منابع حاصل از ارسال پیامک (۱۰ ریال به‌ازای هر پیامک) و فروش اینترنت پهنای باند داخلی و خارجی (افزایش ۱۰۰ ریالی به‌ازای هر گیگا بایت) برای هوشمندسازی مدارس و توسعه خدمات آموزش الکترونیکی در شاد و استفاده از هوش مصنوعی در سنجش و پایش در این بستر به وزارت آموزش و پرورش اختصاص می‌یابد.	با توجه به گسترش فناوری و تکنولوژی آموزشی تکمیل زیرساخت‌های آموزشی و فناوری در مدارس و بهره‌مندی از این امکانات در نظام آموزش و پرورش لازم و ضروری است. بر همین اساس یکی از شاخص‌های تعیین شده برای آموزش و پرورش در ماده ۸۷ قانون برنامه هفتم پیشرفت تجهیز ۵۰ درصدی کلاس‌های به فناوری‌های هوشمند تعیین شده است. با عنایت به نبود بودجه‌های کیفیت‌بخشی در آموزش و پرورش لازم است منبعی پایدار برای این امر در نظر گرفته شود که در متن پیشنهادی به افزایش منابع حاصل از ارسال پیامک و فروش اینترنت پهنای باند داخلی و خارجی به میزانی که سنگینی آن متوجه مصرف‌کننده نباشد، اشاره شده است.	الحاق به تبصره ۸ لایحه بودجه ۱۴۰۳
در راستای ماده ۸۷ قانون برنامه هفتم پیشرفت مبنی بر مقاوم‌سازی و بازسازی کلاس‌های فرسوده و فاقد معیار لازم و ایجاد بستر مناسب مجازی برای پشتیبانی از مدارس محروم و کمتر برخوردار توسط مدارس با کیفیت، سازمان مکلف است منابع حاصل از کسر ردیف‌های تکالیف قانونی سه درصد از اعتبارات مشمول «قانون استفاده متوازن از امکانات کشور و توزیع عادلانه و رفع تبعیض و ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه یافته و تحقق پیشرفت و عدالت» ردیف‌های وزارت آموزش و پرورش و سازمان‌های وابسته را به‌صورت ماهانه جهت مقاوم‌سازی و بازسازی کلاس‌ها و مدارس فرسوده و فاقد معیار لازم در مناطق محروم و روستایی و ایجاد بستر مناسب مجازی برای پشتیبانی از مدارس محروم و کمتر برخوردار توسط مدارس با کیفیت قرار دهد. سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور مکلف است گزارش عملکرد این بند را به‌صورت سه ماهه به سازمان برنامه و بودجه کشور ارائه نماید.	با عنایت به تکالیف برنامه هفتم در خصوص بازسازی و مقاوم‌سازی کلاس‌های فرسوده که عمدتاً در مناطق محروم و روستایی نیز می‌باشند، پیشنهادی می‌شود کسور ردیف‌های وزارت آموزش و پرورش بر اساس «قانون استفاده متوازن از امکانات کشور و توزیع عادلانه و رفع تبعیض و ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه یافته و تحقق پیشرفت و عدالت» که بر اساس قانون مذکور می‌تواند صرف محرومیت‌های آموزشی نیز شود، قرار گیرد. در حال حاضر مجموع این اعتبارات در امور متعددی هزینه می‌شود که گاهی سهم آموزش و پرورش در آن نادیده انگاشته می‌شود، بدین‌منظور پیشنهاد فوق منجر به آن خواهد شد که سهم کسر شده از آموزش و پرورش مجدداً در اختیار آموزش و پرورش قرار داده شود تا صرف مناطق محروم گردد.	الحاق به تبصره ۸ لایحه بودجه ۱۴۰۳

مأخذ: نگارنده.

۶. جمع‌بندی

لایحه بودجه ۱۴۰۴ با ۱۷ تبصره در آبان ماه ۱۴۰۳ به مجلس شورای اسلامی ارائه گردید. تبصره «۸» این لایحه در خصوص آموزش، پژوهش و فرهنگ است و با دارا بودن ۷ حکم به تفکیک با ۴۰ درصد احکام حوزه فرهنگ و ۶۰ درصد احکام حوزه آموزش اختصاص دارد. لازم به ذکر است نزدیک به ۳۰ درصد این احکام فاقد ماهیت بودجه‌ای می‌باشد. این گزارش با ارائه اصلاحات لازم به تبصره «۸»، در راستای برنامه هفتم پیشرفت اقدام به ارائه پیشنهادات الحاقی نمود. کلیدی‌ترین اصلاحیه مربوط به بند «ث» تبصره «۸» است که با توجه به اینکه حوزه‌های دریافت‌کننده اعتبار از این حکم متعدد و بین دستگاهی است، جدول تفضیلی برای تقسیم هدفمند این اعتبارات پیشنهاد گردید.

منابع و مأخذ

- [۱]. «قانون محاسبات عمومی کشور» (۱۳۶۶/۰۶/۰۱). مصوب مجلس شورای اسلامی.
- [۲]. رستمی، ولی وبرزگر خسروی، محمد (۱۳۹۳). «ماهیت حقوقی بودجه (سند یا قانون)». پژوهش‌نامه حقوق اسلامی. سال ۱۵. شماره ۴۰.
- [۳]. اشتریان، کیومرث (۱۳۹۱). «مقدمه‌ای بر روش سیاست‌گذاری فرهنگی». تهران: جامعه‌شناسان.

گزیده سیاستی

تبصره «۸» لایحه بودجه ۱۴۰۴ در خصوص آموزش، پژوهش و فرهنگ است و با دارا بودن ۷ حکم به تفکیک با ۴۰ درصد احکام حوزه فرهنگ و ۶۰ درصد احکام حوزه آموزش اختصاص دارد. نزدیک به ۳۰ درصد این احکام فاقد ماهیت بودجه‌ای می‌باشد. کلیدی‌ترین اصلاحیه مربوط به بند «ث» تبصره «۸» است که با توجه به اینکه حوزه‌های دریافت‌کننده اعتبار از این حکم متعدد و بین‌دستگاهی است، جدول تفصیلی برای تقسیم هدفمند این اعتبارات پیشنهاد گردید.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی بازار نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۲۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ | صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ | پست الکترونیک: mrc@males.ir

وبسایت: rc.males.ir